

Noorderhooijdijk 2 Onnen

Opdrachtgever: Waterschap De Onnerpolder

Molen

De achtkantige molen is een zogenaamde grondzeiler met als functie poldermolen. Gebouwd in 1867 door molenbouwer Helenius ten Have voor de bemaling van de Onnerpolder, groot 1372 hectare.

De romp bestaat uit een houten achtkant, gedekt met horizontaal gepotdekselde delen met aan de onderzijde stenen veldmuren.

Stoommachinekamer

Dit gebouwtje met pomp voor bemaling staat op een rechthoekig grondplan. Het is opgetrokken uit rode baksteen met een zadeldak met grijze Friese dakpannen. Het gebouwtje geldt als een voorbeeld van de lokale bouwtraditie.

Bouw– en bewoningsgeschiedenis Noorderhooijk 2

De molen in Onnen kwam in 1868 gereed. De eerste molenaar en bewoner van de bij de molen staande woning was de in Noordwolde geboren Derk Oosterbeek. Na zijn overlijden in 1873 volgde zijn familielid Harm Oosterbeek. Deze bleef zo'n vijf jaar.

Iets voor 1880 kwamen Evert Jacobs Weites en Evert Berends op de molen wonen. Evert Jacobs Weites was een neef van de moeder van Evert Berends. Zijn ouders waren overleden toen hij nog maar vijf jaar was. Hij groeide op bij zijn oma Hinderkien Jacobs Koops aan het Boerlandspad in Onnen. Mogelijk was Evert Jacobs Weites in eerste instantie de molenaar en bestierde Evert Berends de bij de molen behorende boerderij. Evert Jacobs Weites overleed in 1887 en vanaf dat moment waren Evert Berends en zijn vrouw Heiltje Haverding de hoofdbewoners op de molen. Dat duurde tot 1894. Toen vertrokken ze naar de door hen gekochte woning aan de Biksweg 2 in het dorp Onnen en werd zoon Jan Berends de molenaar.

Jan Berends trouwde in 1896 met Hillechien Breeman. Op de molen werden in de jaren daarna vijf kinderen geboren. In 1913 verdrong het jongste zoontje, Johannes, in de molenkolk. Dit was een belangrijke reden voor Jan en Hillechien om de molen te verlaten. Een andere reden

was, dat de molen inmiddels was uitgebreid met een stoommachine en dat Jan Berends voor de bediening daarvan moest zorgen zonder daarvoor een extra vergoeding te ontvangen. En mogelijk speelde ook de hoog oplopende dismolen De Biks in Onnen ca 1900 met vlnr Heiltje Haverdings, Evert Berends, Heiltje Berends, Jan Berends en Hillechien Breeman

cussie in het dorp of de polder ook 's winters droog moest blijven of juist niet een rol. Jan Berends behoorde tot de streng gelovige inwoners van het dorp en die meenden dat Gods water over Gods akker moest kunnen blijven lopen. Het pleit werd beslecht in het voordeel van de 'rekkelijken' die voor een droge winterpolder waren. Jan en Hillechien trokken in Onnen in bij (schoon)vader Johannes Breeman. Dat wil zegen dat naast de bestaande boerderij aan de Dorpsweg 50 een woning werd gebouwd. Na het overlijden van Johannes Breeman liet Jan Berends de oude boerderij afbreken en kwam er een nieuwe schuur achter de nieuw gebouwde woning.

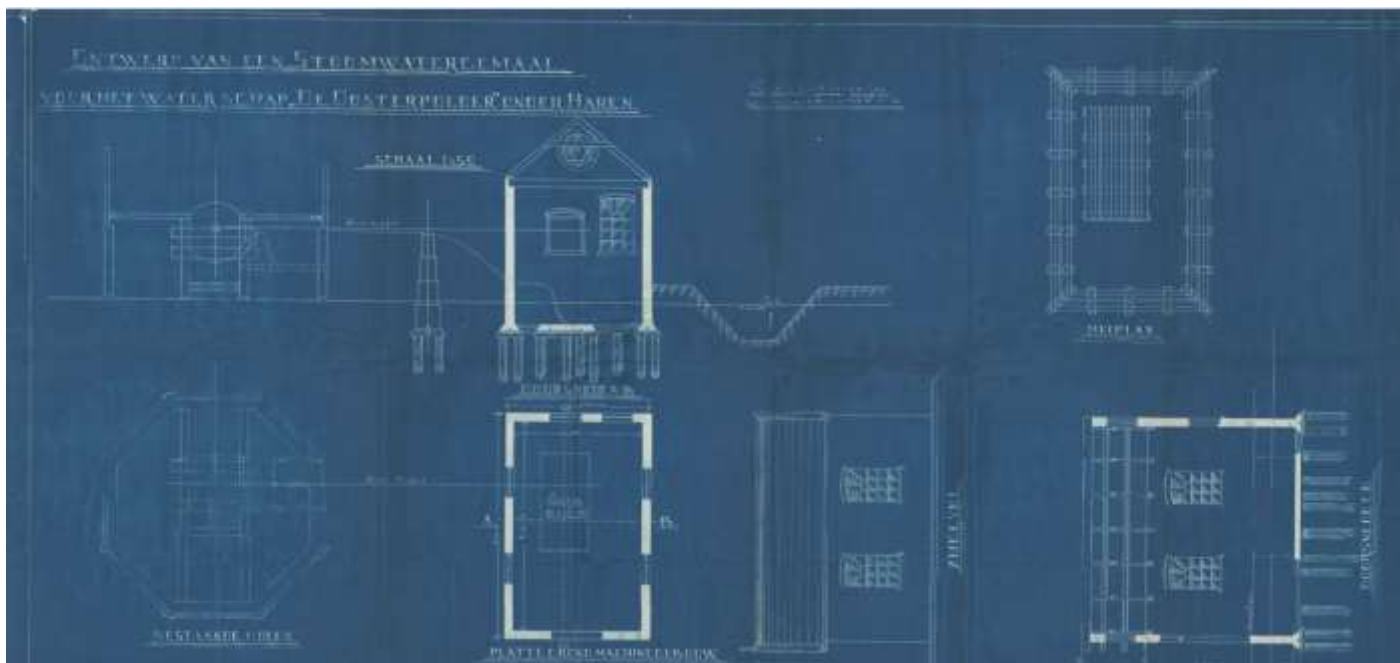
Met het vertrek van Jan Berends naar het dorp Onnen kwam er een einde aan twee generaties Berends op de molen. Jan Beukema werd de nieuwe molenaar. Hij zou dat blijven tot 1946. Zijn opvolger werd Klaas Meijer en deze werd in 1974 opgevolgd door de huidige molenaar Cornelis Kuiken.

De Biks Onnen ca 1900 met vlnr Heiltje Haverdings, Evert Berends, Heiltje Berends, Jan Berends en Hillechien Breeman

[illegible]

Inmiddels is het gebouwtje een gemeentelijk monument, maar als je de tekening vergelijkt met wat er nu staat is er weinig fraais meer van over.

Gebouwinformatie**Periode**

in 1858 ontstaan.

Gebouwhistorie

<u>Datum</u>	<u>Gebruik</u>	<u>Straat of wijk, Plaats</u>	<u>Naam van het gebouw</u>
1830		Wijk C Onnen nieuw 073 perceel Haren	
1859		Wijk C Onnen nieuw 073 Haren	

Kadastrale beschrijving**Filiatie**

<u>Datum</u>	<u>Kad.nr.</u>	<u>Artikel</u>	<u>Post</u>	<u>Eigenaar</u>
1830	D320	381	2	Marktgenoten van Onnen
1858	D320	1326	1	Waterschap de Onnerpolder
1859	D493	1326	3	Waterschap de Onnerpolder
1865	D493	1326	7	Waterschap de Onnerpolder
1902	D493	1326	12	Waterschap de Onnerpolder
1913	D781	1326	13	Waterschap de Onnerpolder
1914	D781	4472	9	Waterschap de Onnerpolder
1975	D1078	4472	53	Waterschap de Onnerpolder

Kadastrale nummering

1830	Haren D320
1859	Haren D493
1913	Haren D781
1975	Haren D1078

Beschrijving

De molen en de molenaarswoning zijn gebouwd in 1858. De bouwkosten voor de woning bedroegen f 1.050,-. De woning werd gebouwd door aannemer G. Homan te Haren.

Nieuwsblad van het Noorden, 21 maart 1874

De heer K. Meijer uit Onnen, sinds 1946 watermolenaar van de Onnerpolder, gaat 1 april met pensioen. Tot zijn opvolger is de heer Kuiken benoemd, scheepsbouwkundige uit Ten Boer.

Bewoners/Gebruikers

6 mei 1858	geboorte	Geertruida Oosterbeek
27 sep 1859	overlijden	Harm Oosterbeek
1860	hoofd, watermolenaar	Derk Oosterbeek
1860	huisvrouw van Derk Oosterbeek	Alstje Warnders
6 sep 1860	geboorte	Harm Oosterbeek
20 dec 1864	geboorte	Willem Oosterbeek
26 nov 1867	overlijden	Alstje Warnders
1869	huisvrouw van Derk Oosterbeek	Hilje Kamphuis
6 jan 1870	geboorte	Siemen Oosterbeek
24 jun 1871	geboorte	Arend Oosterbeek
13 mrt 1873	geboorte	Hendrik Oosterbeek
26 okt 1873	overlijden	Derk Oosterbeek
mei 1874	hoofd, watermolenaar	Harm Oosterbeek
mei 1874	huisvrouw van Harm Oosterbeek	Anje Timmer
mei 1874	zoon	Berend Oosterbeek
mei 1874	zoon	Jan Oosterbeek
4 mei 1874	geboorte	Hendrik Oosterbeek
16 apr 1876	geboorte	Arend Oosterbeek
mei 1876	zoon van Derk Oosterbeek	Willem Oosterbeek
16 nov 1878	geboorte	Eijans Oosterbeek
1880	assistent watermolenaar	Evert Berends
1880	dochter	Hendrikje Berends
1880	hoofd, watermolenaar	Evert Jacobs Weites

1880	huysvrouw van Evert Berends	Heiltje Haverding
1880	zoon	Jan Berends
1880	zoon	Evert Berends
4 nov 1880	geboorte	Jantje Berends
4 sep 1884	geboorte	Fennechien Berends
1887	hoofd, watermolenaar	Evert Berends
24 apr 1887	overlijden	Evert Jacobs Weites
1890	dochter	Hendrikje Berends
1890	dochter	Jantje Berends
1890	dochter	Fennechien Berends
1890	hoofd, watermolenaar	Evert Berends
1890	huysvrouw van Evert Berends	Heiltje Haverding
1890	zoon	Evert Berends
1890	zoon	Jan Berends
1894	hoofd, molenaar	Jan Berends
1896	huysvrouw van Jan Berends	Hillechien Breeman
9 okt 1896	geboorte	Heiltje Berends
20 jun 1898	geboorte	Grietje Berends
1900	dochter	Heiltje Berends
1900	dochter	Grietje Berends
1900	hoofd, watermolenaar en landbouwer	Jan Berends
1900	huysvrouw van Jan Berends	Hillechien Breeman
1 sep 1900	geboorte	Evert Berends
28 nov 1905	geboorte	Jan Berends
19 sep 1911	geboorte	Johannes Berends
30 apr 1913	verdrongen	Johannes Berends
1914	dochter	Geertje Beukema
1914	hoofd, watermolenaar	Jan Beukema
1914	huysvrouw van Jan Beukema	Aaltje Brouwer
1914	zoon	Pieter Beukema
1918	dochter	Geertje Beukema
1918	hoofd, watermolenaar	Jan Beukema
1918	huysvrouw van Jan Beukema	Aaltje Brouwer
1918	zoon	Pieter Beukema
1921	dochter	Geertje Beukema
1921	hoofd, watermolenaar	Jan Beukema
1921	huysvrouw van Jan Beukema	Aaltje Brouwer
1921	zoon	Pieter Beukema
1930	hoofd, watermolenaar	Jan Beukema
1930	huysvrouw van Jan Beukema	Aaltje Brouwer
feb 1942	vader	Pieter Beukema
29 apr 1943	overlijden	Pieter Beukema
1946	hoofd, watermolenaar	Klaas Meijer
1946	huysvrouw van Klaas Meijer	Trientje Hamminga
2 jan 1969	huysvrouw van Klaas Meijer	Trientje Hamminga
1 feb 1969	hoofd, watermolenaar	Klaas Meijer
1974	hoofd, watermolenaar	Cornelis Kuiken

Adreshistorie

6 mei 1858	Wijk C Onnen Haren
1860	Wijk C Onnen 74 Haren
1880	Wijk C Onnen 24 Haren
1890	Wijk C Onnen 27 Haren
1900	Wijk C Onnen 26 Haren
1918	Wijk C Onnen 28 Haren
1921	Wijk D Waterhuizen 1 Haren
1930	Waterhuizen 1 Haren
2 jan 1969	Noorderhooidijk 2 Onnen

Bronnen

Specificatie vermeldingen

1830

Wijk C Onnen nieuw 073 perceel Haren, kad. Haren sectie D nr. 320
eigenaar: Marktgenoten van Onnen - art. 381/2

1858

Wijk C Onnen nieuw 073 perceel Haren, kad. Haren sectie D nr. 320
eigenaar: Waterschap de Onnerpolder - art. 1326/1

1859

Wijk C Onnen nieuw 073 Haren, kad. Haren sectie D nr. 493

info: Bouw woning en molen. Perceel D 493 heeft betrekking op de woning.
eigenaar: Waterschap de Onnerpolder - art. 1326/3

1865

Wijk C Onnen nieuw 073 Haren, kad. Haren sectie D nr. 493
eigenaar: Waterschap de Onnerpolder - art. 1326/7

1902

Wijk C Onnen nieuw 073 Haren, kad. Haren sectie D nr. 493
eigenaar: Waterschap de Onnerpolder - art. 1326/12

1913

Wijk C Onnen nieuw 073 Haren, kad. Haren sectie D nr. 781

info: Bijbouw
eigenaar: Waterschap de Onnerpolder - art. 1326/13

1914

Wijk C Onnen nieuw 073 Haren, kad. Haren sectie D nr. 781
eigenaar: Waterschap de Onnerpolder - art. 4472/9

1975

Wijk C Onnen nieuw 073 Haren, kad. Haren sectie D nr. 1078
eigenaar: Waterschap de Onnerpolder - art. 4472/53

Register van namen

Berends, Evert	
1880	assistent watermolenaar
1887	hoofd, watermolenaar
1890	hoofd, watermolenaar
1 sep 1900	geboorte
Berends, Fennechien	
4 sep 1884	geboorte
1890	dochter
Berends, Grietje	
20 jun 1898	geboorte
1900	dochter
Berends, Heiltje	
9 okt 1896	geboorte
1900	dochter
Berends, Hendrikje	
1880	dochter
1890	dochter
Berends, Jan	
1880	zoon
1890	zoon
1894	hoofd, molenaar
1900	hoofd, watermolenaar en landbouwer
28 nov 1905	geboorte
Berends, Jantje	
4 nov 1880	geboorte
1890	dochter
Berends, Johannes	
19 sep 1911	geboorte
30 apr 1913	verdronken
Beukema, Geertje	
1914	dochter
1918	dochter
1921	dochter
Beukema, Jan	
1914	hoofd, watermolenaar
1918	hoofd, watermolenaar
1921	hoofd, watermolenaar
1930	hoofd, watermolenaar
Beukema, Pieter	
1914	zoon
1918	zoon
1921	zoon
feb 1942	vader
29 apr 1943	overlijden
Breeman, Hillechien	
1896	huisvrouw van Jan Berends
1900	huisvrouw van Jan Berends
Brouwer, Aaltje	
1914	huisvrouw van Jan Beukema
1918	huisvrouw van Jan Beukema
1921	huisvrouw van Jan Beukema
1930	huisvrouw van Jan Beukema
Hamminga, Trientje	
1946	huisvrouw van Klaas Meijer
2 jan 1969	huisvrouw van Klaas Meijer
Haverding, Heiltje	
1880	huisvrouw van Evert Berends
1890	huisvrouw van Evert Berends
Kamphuis, Hilje	
1869	huisvrouw van Derk Oosterbeek
Kuiken, Cornelis	
1974	hoofd, watermolenaar
Meijer, Klaas	
1946	hoofd, watermolenaar
1 feb 1969	hoofd, watermolenaar
Onnen, Marktgenoten van	
1830	eigenaar
Onnerpolder, Waterschap de	
1858	eigenaar
1859	eigenaar
1865	eigenaar
1902	eigenaar
1913	eigenaar

1914	eigenaar
1975	eigenaar
Oosterbeek, Arend	
24 jun 1871	geboorte
16 apr 1876	geboorte
Oosterbeek, Berend	
mei 1874	zoon
Oosterbeek, Derk	
1860	hoofd, watermolenaar
26 okt 1873	overlijden
Oosterbeek, Eijans	
16 nov 1878	geboorte
Oosterbeek, Geertruida	
6 mei 1858	geboorte
Oosterbeek, Harm	
27 sep 1859	overlijden
6 sep 1860	geboorte
mei 1874	hoofd, watermolenaar
Oosterbeek, Hendrik	
13 mrt 1873	geboorte
4 mei 1874	geboorte
Oosterbeek, Jan	
mei 1874	zoon
Oosterbeek, Siemen	
6 jan 1870	geboorte
Oosterbeek, Willem	
20 dec 1864	geboorte
mei 1876	zoon van Derk Oosterbeek
Timmer, Anje	
mei 1874	huisvrouw van Harm Oosterbeek
Warnders, Alstje	
1860	huisvrouw van Derk Oosterbeek
26 nov 1867	overlijden
Weites, Evert Jacobs	
1880	hoofd, watermolenaar
24 apr 1887	overlijden